

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการ
ดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘



องค์การบริหารส่วนตำบลท้พระ อำเภอพระทองคำ
จังหวัดนครราชสีมา

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ องค์การบริหารส่วนตำบลทัพรั้ง

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนร่วมหรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้นการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตตลอดจนการสร้างความจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่องค์กรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้การนำเครื่องมือความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินขององค์กรไม่มี การทุจริต หรือในกรณีที่เกิดการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิด ความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยง มาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ กรอบแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการ ป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับ จากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้ส่งงานให้)เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นลักษณะกำกับ การติดตามความเสี่ยง เป็นการทดสอบทาน เป็นลักษณะ Pre-Decision

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

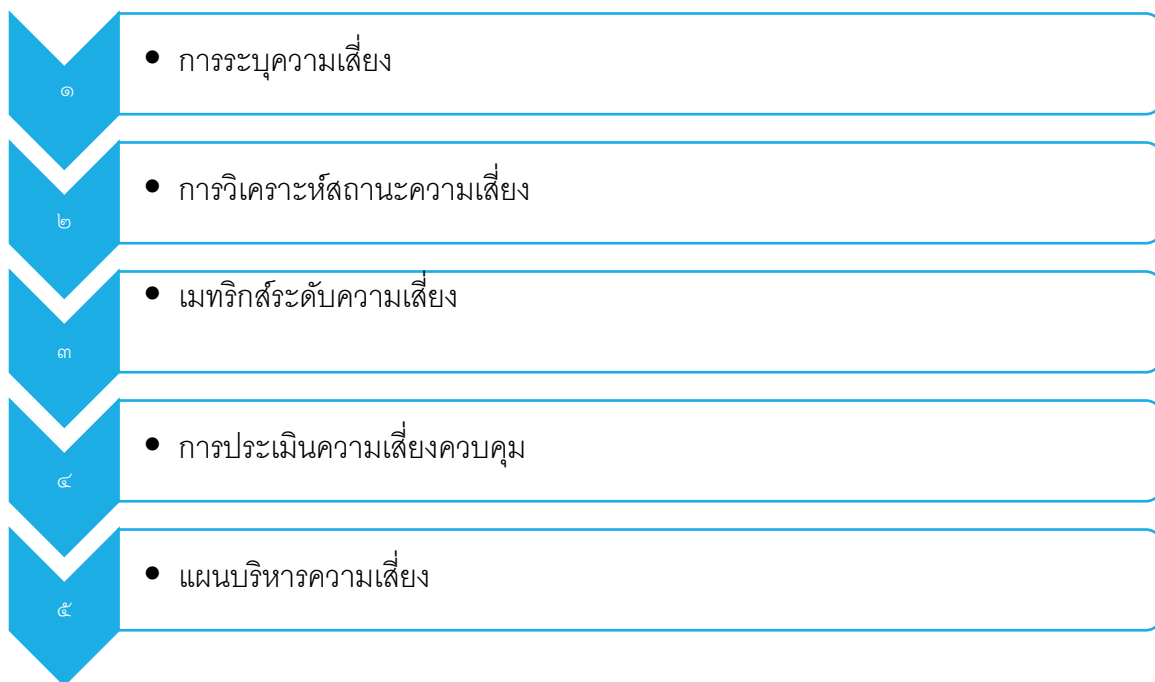
องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือ แรงกดดันแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุม กำกับ ควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำผิดกฎหมาย สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๓ ด้านดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ภารกิจให้บริการประชาชน อนุมัติ หรือ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการจ่ายงบประมาณและการจัดการทรัพยากรภาครัฐ



การประเมินความเสี่ยงการทุจริต



การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนตอนที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์ การปฏิบัติงาน ของกระบวนการที่ทำการประเมินความเสี่ยงทุจริตซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อม ประกอบไปด้วย ขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยงอธิบาย รายละเอียดรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึง ความเสี่ยงในภาพรวม ของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินความด้วย เนื่องจากในกระบวนการ การปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีเสี่ยงอยู่ในเรื่องนั้นๆ ใน การดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นไปได้ โดยที่ไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือ แก้ไข

ความเสี่ยงที่รู้ตัวแล้ว นำข้อมูล รายละเอียด ดังกล่าวในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/เหตุการณ์ที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีมานานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงมาจากการพยากรณ์ ประเมินการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/เหตุการณ์ ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

เทคนิคในการ ระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีต่างๆ ดังนี้



เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒๕ ครั้งต่อปี
๔	สูง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒๐ ครั้งต่อปี
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๕ ครั้งต่อปี
๒	น้อย	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑๐ ครั้งต่อปี
๑	น้อยมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๕ ครั้งต่อปี

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ระดับ	ความรุนแรง	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ประชาชนไม่ได้รับความสะดวกเป็นภัยด้านความมั่นคง อาชญากรรม และความรุนแรงอื่น ๆ
๔	สูง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน และประชาชนไม่ได้รับความสะดวก
๓	ปานกลาง	เสียหายต่อภาพลักษณ์หน่วยงาน
๒	น้อย	-
๑	น้อยมาก	-

ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณา จาก ผลคูณ ของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงผลกระทบ (Impact) ของ ความเสี่ยง แต่ละสาเหตุ (โอกาส X ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ ไว้ ๔ ระดับดังนี้

ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก	๑๕-๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง	๙-๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	๔-๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ	๑-๓ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้เกิดจาก การพิจารณา จัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาส ที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบ ที่เกิดจาก (impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

ระดับความเสี่ยง=โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ x ความรุนแรงเหตุการณ์ต่างๆ

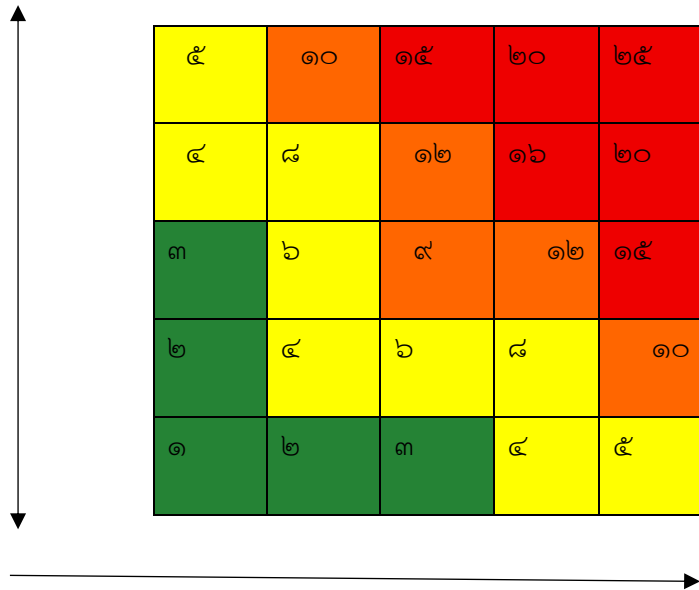
(likelihood x impact)

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถเป็น Risk profile แบ่งพื้นที่ ๔ ส่วน (๔Quadarnt) ใช้เกณฑ์ในการแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก	๑๕-๒๕ คะแนน	มีมาตรการลดแลกประเมินซ้ำหรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสี่ยงสูง	๙-๑๔ คะแนน	มีมาตรการความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง	๔-๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยงแต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ	๑-๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

ตารางระดับความเสี่ยง (Degree of Impct)

ความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)



โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (likelihood)

สถานะสีแดง- ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงทันที

สถานะสีส้ม- ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยง

สถานะสีเหลือง- ความเสี่ยงยังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องการทบทวนความเพียงพอของมาตรการการควบคุม

สถานะสีเขียว- ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องมีการกำจัดทำแผนเพื่อลดความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้/รับ สินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘
ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่ง

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หน่วย รับผิดชอบ
๑	การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการ อำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของ ทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘	การรับของขวัญหรือผลประโยชน์ หรือการรับสินบน ๑.ใช้ตำแหน่งหน้าที่ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกให้บุคคลผู้ บริการ ๒.การรับสินบนของขวัญหรือของ กำนัลที่มีค่าซึ่งมีผลต่อการปฏิบัติ หน้าที่	ไม่มีความเสี่ยงการทุจริต /ความเสี่ยงน้อย (๑)	๑.จัดทำเอกสารที่ระบุรายละเอียดข้อปฏิบัติต่างๆใน การปฏิบัติที่จะเป็นการป้องกันการไม่เข้าไปเกี่ยวข้อง กับการทุจริตในเรื่องต่างๆ ๒.จัดทำมาตรการป้องกันการรัยสินบนและกำกับ ติดตาม ๔.กำหนดนโยบาย มาตรการ หรือแนวทางการ ปฏิบัติ ที่ดีเป็นการป้องกันการทุจริต	กองคลัง
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมายการ ให้/บริการตามภารกิจ	เจ้าหน้าที่ที่ใช้ตำแหน่งหน้าที่ ราชการเพื่อช่วยเหลือ อำนวยความ สะดวกให้แก่ผู้บริการหรือบุคคลหนึ่ง บุคคลใด โดยเรียกรับสินบนเป็นการ ตอบรับ	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (๖)	๑.การกำหนดนโยบาย มาตรการ หรือนวทางการ ปฏิบัติเพื่อป้องกันการเรียกสินบน ให้เจ้าหน้าที่ทุกคน ในองค์กรถือปฏิบัติ ๑.๑)มาตรการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ๑.๒)ประกาศนโยบายยงบริบของขวัญของกำนันทุก ชนิด เพื่อตอบแทนการปฏิบัติหน้าที่ ๒.เจ้าหน้าที่ทุกคนปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ถูกต้อง ตาม ระเบียบ กฎหมาย ๒.๑)ผู้บังคับบัญชาควบคุมดูแลกำกับดูแลปฏิบัติหน้าที่ ๒.๒)ประชาสัมพันธ์ช่องทางาร้องเรียนการทุจริต ของเจ้าหน้าที่ในองค์กรให้ประชาชนทราบ เพื่อสร้าง ความเกรงกลัวสำหรับการเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่	สำนักปลัด

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หน่วย รับผิดชอบ
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	๓.๑ ผู้มีอำนาจอนุมัติหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เลือกซื้อหรือเลือกวิธีการเจาะจงกับร้านที่ตนรู้จักหรือพูดคุยได้ง่าย	ไม่มีความเสี่ยงการทุจริต /ความเสี่ยงน้อย (๑)	๑.ผู้บังคับบัญชาควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดมีการทดสอบทานและกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ๒.ดำเนินการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ๓.ดำเนินการจัดทำกรอบนโยบายไม่รับของขวัญ	กองคลัง
		๓.๒เกี่ยวกับการตรวจรับงาน ๑) เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการขาดความรู้ในการตรวจรับงาน ๒) ผู้ควบคุมงานไม่ดึงควบคุมให้เป็นไปตามรูปแบบรายการและอาศัยช่องว่างกฎหมายเอื้อประโยชน์แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง	ไม่มีความเสี่ยง/การทุจริต ความเสี่ยงน้อย (๑)	๑.จัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับอบรม ๒.จัดทำคู่มือการตรวจรับงานจ้าง ๓.ส่งเสริมคุณธรรมให้พนักงานและบริหารและคุณธรรมละความโปร่งใส	
๔	การบริหารงานบุคคล	กระบวนการสรรหาพนักงานจ้าง อาจมีการนำระบบอุปถัมภ์หรือการรับบุคคลที่เป็นเครือญาติหรือบุคคลที่ตนได้รับผลประโยชน์เข้าทำงานในหน่วยงาน	ความเสี่ยงระดับสูง (๑๐)	๑.ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมแลกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ๒.กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนนให้มีความชัดเจนเพื่อลดการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการสรรหา	สำนักปลัด